

Студенти третього курсу виділяють іншу п'ятірку найбільш значущих для професійної успішності медичного працівника якостей: на першому місці – вміння викликати довіру, далі в порядку зменшення – спостережливість, швидке орієнтування в ситуації, високий рівень самоконтролю, продуктивна комунікативна установка. Як найменш значущі студенти третього курсу визначають такі якості: егоцентризм, жорстокість, нещирість, упереджене ставлення, невміння зберігати таємниці.

Отримані дані також свідчать про те, що провідним мотивом вибору професії медичного працівника як для студентів другого, так і для студентів третього курсів є піклування про здоров'я рідних. На другому місці за впливовістю в студентів другого курсу знаходиться мотив піклування про власне здоров'я, а в студентів третього курсу – бажання лікувати людей. Наступним за значущістю для студентів другого курсу є бажання лікувати людей, а для студентів третього – бажання полегшити страждання важкохворих, людей похилого віку та хворих дітей. Це може розцінюватися як зміна мотивації, зорієнтованої на процес у другокурсників на більш дієву і глибинну мотивацію, зорієнтовану на результат у третьокурсників. Бажання лікувати людей, полегшувати страждання важкохворих, людей похилого віку та дітей є більш значущими мотивами вибору медичної професії для студентів третього курсу, ніж для студентів другого курсу. І навпаки, такі мотиви, як матеріальна зацікавленість і можливість впливати на інших людей більш проявлені в студентів другого курсу. На нашу думку, це є підтвердженням суттєвого зростання особистісної зрілості та професійної самоідентифікації протягом навчального року. Крім того, переважання відповідних мотивів також може проявлятися як наслідок наявності “ореолу” та хибних стереотипів щодо професійної діяльності медичного працівника.

У певній групі студентів (35%) професійно значущі якості не сформовані або сформовані на недостатньому рівні. Причиною недостатньої сформованості професійно значущих якостей є відсутність постановки спеціальної цілі та відповідних методичних рекомендацій щодо особистісного та професійно особистісного розвитку студентів на різних етапах навчання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Кількісний та якісний аналіз отриманих результатів на даному етапі дослідження дозволяють зробити такі висновки: 1) однією з умов ефективної організації навчального процесу у вищому навчальному закладі та якісної підготовки майбутніх фахівців є чітке уявлення про загальні та конкретні вимоги, що висуваються професією до людини: необхідні знання, вміння, навички, особистісні та професійні якості. Передумовою професійної успішності майбутнього спеціаліста виступає комплекс професійно значущих якостей; 2) узагальнення стану розроблення проблеми дозволило виокремити такі основні підходи у вивченні означеного феномену: філософсько-клінічний, клінічний, психотерапевтичний, психосоматичний, психологічний, психолого-педагогічний, соціально-психологічний, акмеологічний, які є взаємодоповнюючими, що забезпечує комплексність дослідження явища;

3) доведено, що важливою передумовою професійної успішності є наявність у майбутнього фахівця комплексу професійно значущих якостей; до професійно значущих якостей майбутнього медичного працівника віднесено мотиваційно-ціннісні, когнітивні, емоційно-вольові, морально-регулятивні та комунікативні якості; 4) емпірично перевірено рівень сформованості професійно значущих якостей у студентів-медиків та здійснено розподіл студентів за рівнями їх сформованості; 5) обґрунтовано доцільність спеціальної програми психологічного супроводу студента-медика на різних етапах навчання.

Дане дослідження не вичерпує всіх аспектів розглянутої проблеми. Воно може бути продовжене в напрямку розробки та вдосконалення конкретних методів формування професійно значущих якостей з урахуванням специфіки вищого навчального закладу, специфіки контингенту студентів, ринку праці, соціального замовлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борисюк А.С. Психологічний аспект діяльності лікаря / А.С.Борисюк // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ: Видавництво “Плай” Прикарпатського університету, 2004. – Вип. 9. – Ч.ІІ. – С. 11-16.
2. Верхатський С.А. Історія медицини: Навч. Посібник / С.А. Верхатський, П.Ю. Заблудовський. – 4-е вид., випр. і допов. – К.: Вища школа, 1991. – 431 с.
3. Вітенко І.С. Особливості сучасної психологічної підготовки лікарів в Україні / І.С.Вітенко // Актуальні проблеми післядипломної підготовки лікарів: Тези доп. – К. [Б. в.], 1994. – С. 23-24.
4. Вітенко І.С. Психологічні основи підготовки медичних кадрів / І.С.Вітенко. – Х.: Основа, 1995. – 158 с.
5. Дем'янчук Т.О. Виховання студентів вищих медичних навчальних закладів І-ІІ рівня акредитації в позааудиторний час: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Інститут педагогіки АПН України / Т.О.Дем'янчук. – К., 1998. – 16 с.
6. Державний стандарт вищої освіти України. Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста за спеціальністю 7.110110 – “Медична психологія” напрямку підготовки 6.1101 “Медицина”. Офіційне видання. – К., 2001.
7. Жукова М.И. Социально-психологические факторы успешности деятельности врача: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.05 / МГУ им. М.В.Ломоносова / М.И.Жукова. – М., 1990. – 21 с.

Резюме. В статті розглядаються психологічні особливості професійного розвитку в студентському віці. Представлені результати емпіричного дослідження рівня сформованості професійно орієнтованих якостей майбутнього медичного працівника в вищому навчальному закладі.

Ключові слова: професійне становлення, студенти-медики, професійні якості.

Summary. The article centres around psychological peculiarities of professional becoming of the students. The results of empirical research of the level of formation of professionally significant qualities of the future health care worker in higher education establishment are presented.

УДК: 159.9(075.8)

Ю.С. ШЕВЧУК

ПОДРУЖНЯ СУМІСНІСТЬ СУЧАСНИХ СІМЕЙНИХ ПАР: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Резюме. У статті представлений психологічний аналіз особливостей подружньої сумісності, задоволеності шлюбом, рольових очікувань та домагань у шлюбі.

Ключові слова: сім'я, подружжя сумісність, психологічна сумісність, сексуальна сумісність, сімейно-побутова сумісність, рольові очікування, задоволеність шлюбом.

Постановка проблеми. Сім'я, як нова соціальна група суспільства, є найважливішою формою організації особистісного розвитку, яка ґрунтується на подружньому союзі та родинних зв'язках, тобто відносинах між чоловіком і дружиною, батьками і дітьми, братами та сестрами, а також іншими родичами, які ведуть спільне господарство.

Сім'я і шлюб, як малі соціальні групи, об'єднані на основі взаємних інтересів, потреб, бажань, намірів. Взаємодія і взаємини подружжя вимагають координації і погодження різноманітних матеріальних і духовних потреб: домашньої праці, відпочинку, дозвілля, а також, догляд за дітьми і їхнє виховання. Природно, що настільки різноманітна діяльність в подружньому житті вимагає певного рівня взаєморозуміння між ними, приблизно однакової оцінки ситуацій, що виникають.

Негативні тенденції розвитку сучасної сім'ї (збільшення кількості розлучень, зменшення народжуваності та ін.) викликають занепокоєння фахівців різних галузей науки, а також актуалізують практичні соціально-психологічні дослідження закономірностей функціонування сім'ї, ефективних форм і методів психологічної допомоги сучасному подружжю. Крім того, актуальності набуває проблема підготовки майбутніх практичних психологів до консультаційної, психотерапевтичної, корекційної, профілактичної роботи з подружніми парами, що переживають певні складності на різних етапах функціонування сім'ї.

Також варто зазначити, що не менш актуальною є проблема профілактики дисгармоній сімейного спілкування, вивчення причин деструктивного розвитку сімейних конфліктів та виявлення подружньої несумісності. Адже відомо, що можливих порушень легше запобігти, ніж їх усунути.

Від того, наскільки молоді люди будуть сумісні, вступаючи в шлюб, залежить згуртованість сім'ї. При цьому сумісність однієї людини з іншою означає схожість ціннісних орієнтацій, інтересів, поглядів на життя. Чоловік і дружина повинні розуміти один одного і йти на поступки.

Метою статті є аналіз феномену подружньої сумісності та пов'язаних з ним особливостей функціонування сучасної сім'ї.

Виклад основного матеріалу. В останні роки надзвичайно актуальними постали проблеми сім'ї в сучасному суспільстві, тому більшість питань в цій області залишаються відкритими. Сюди можна віднести проблематику подружньої сумісності, психологічного клімату в сім'ї, ступінь задоволеності подружжя шлюбом тощо. В. І. Постовий визначає молоду сім'ю як фазу або період у житті людини, яка характеризується відчутною зміною умов, духовного спілкування щонайменше двох людей, незалежно від їхнього віку, поєднання їхньої економічної взаємодії, що позначається на створенні матеріальної бази сім'ї, активному дітонародженні та освоєнні виховної функції [4]. Важливим також є те, що для новоствореної сім'ї починає бути характерним більш чи менш стійкий емоційний настрій, який прийнято називати психологічним кліматом. Він виникає як наслідок сімейної комунікації, тобто в результаті сукупності настроїв членів сім'ї, їх душевних переживань і хвилювань, ставлення одне до одного, до інших людей, до роботи, до оточуючих, до суспільних подій. Психологічний клімат впливає на міжособистісні стосунки її членів, на їхнє світовідчуття, самооцінку, саморегуляцію та життєздатність сімейного колективу загалом [1].

Психологічний клімат нерозривно пов'язаний із ідейно-моральними цінностями сім'ї і є показником якості міжособистісних стосунків між членами родини. Ось чому його нерідко називають морально-психологічним кліматом, маючи на увазі емоційну єдність, загальний стиль життя сім'ї, характер стосунків у ній [1].

Крім позитивного психологічного клімату, однією з найважливіших умовою стабільності та благополуччя подружньої пари психологи вважають подружню сумісність. Зокрема виділяють чотири аспекти подружньої сумісності, необхідність поділу яких обґрунтована відмінністю властивих їм критеріїв, закономірностей і проявів:

- духовна сумісність – характеризує узгодженість цілепокладань, компонентів поведінки партнерів: установок, ціннісних орієнтацій, потреб, інтересів, поглядів, оцінок, думок і т.д.;
- персональна сумісність – характеризує відповідність структурно-динамічних особливостей партнерів: властивостей темпераменту, характеру, емоційно-вольової сфери. Один з критеріїв персональної сумісності – безконфліктний розподіл міжособистісних ролей. Основна закономірність цього аспекту сумісності подружжя – доповнюваність структурних характеристик партнерів;
- сімейно-побутова сумісність – функціональні особливості шлюбних партнерів: узгодженість уявлень про функції сім'ї та відповідний устрій, узгодженість рольових очікувань і домагань при реалізації цих функцій;
- фізіологічна сумісність. Ознаками фізіологічної, в тому числі сексуальної, сумісності є гармонія тілесного контакту чоловіка і жінки, задоволеність від близькості [3].

Таке розуміння подружньої сумісності близьке до поняття задоволеності шлюбом. У даному випадку сумісність трактується як узгодженість установок, схожість духовних укладів подружжя, відповідність характеру, узгодженість уявлень про функції сім'ї, тобто, в принципі, все це можна позначити як уявлення про сімейне життя. А реалізація цих уявлень в шлюбі і визначає оцінку пари власного шлюбу, її задоволеність сімейними відносинами.

Ряд авторів виділяють також соціальну та психологічну сумісність. Соціальна сумісність полягає в розумінні сенсу життя, суспільній активності, відносинах до себе і до інших людей, а також являється особливим поглядом людини на світ. Дуже важко витримати таку несумісність у шлюбі протягом усього життя. Психологічна сумісність полягає у взаємодії характерів, темпераментів, особистісно-вольових якостей подружжя. Саме від неї залежить емоційний настрій у сім'ї, гармонійність, відповідність [3].

Різні види сумісності взаємопов'язані і доповнюють один одного. Тому у сімейних відносинах потрібно враховувати кожен аспект, щоб не порушувати злагоди, яка так важко здобувається. Високий рівень подружньої сумісності значно збільшує вірогідність подружньої гармонії, але вирішальною все ж таки є загальна культура партнерів, яка полягає у толерантності, контролі і вмінні стримувати негативні емоції, у розумінні того, що добрі стосунки, а не побутові блага є головною цінністю сімейного життя. При наявності такої культури подружжя несумісність мало помічається і не псує подружніх стосунків, тоді як у невірноважених, нестриманих, агресивних та грубих партнерів вона викликає постійні конфлікти.

Шлюб слугує гармонізації різноманітних потреб чоловіка та жінки в умовах тісного і тривалого контакту. Вчені вважають, що шлюбний потенціал складається із матеріального, фізичного, духовного, сексуального і психологічного

чинників. Для формування стабільних шлюбних стосунків вирішального значення набуває не лише наявність у подружжя тих чи інших позитивних якостей по кожному з факторів, але й ступінь відповідності цих якостей очікуванням [2].

Матеріальний чинник значно залежить від важливості для кожного з партнерів матеріальної сторони шлюбу, він визначається внеском партнера до матеріального рівня сім'ї і відповідністю цього внеску очікуванням і вимогам іншої сторони. Фізичний чинник зазвичай має вирішальне значення на початку спілкування між людьми і носить винятково стійкий характер. Він часто має неусвідомлену природу: незалежно від статевої приналежності одна людина може викликати в іншій симпатію чи антипатію. Сприйняття людьми одне одного суто індивідуальне і визначається зовнішнім виглядом, голосом, манерою поведінки, мовою, мімікою, жестикуляцією, одягом, запахом [5].

Духовний чинник визначається співвідношенням інтелектуально-культурних запитів партнерів, а на практиці здійснюється співвідношенням освітніх індексів, колом культурних інтересів, дозвіллям, а також врахуванням взаємних претензій у цьому плані. Духовна єдність, а відтак і щасливий шлюб неможливі між людьми, які по-різному дивляться на світ, мають неоднакові життєві цілі і плани, життєву спрямованість [5].

Що стосується сексуальної сумісності, то тут головним є відповідність потреб в інтимному спілкуванні одного шлюбного партнера можливостям і потребам іншого.

Психологічний чинник ґрунтується на взаємному позитивному психологічному сприйнятті індивідуальних якостей партнера, його розуму, звичок та потреб. Загалом, психологічна сумісність, будучи залежною від взаємної поваги, симпатії, дружби, кохання, від єдності поглядів і уявлень, обов'язково включає в себе здатність до психологічної адаптації.

Виокремивши найважливіші чинники, що впливають на гармонійний розвиток сім'ї, зазначимо, що в шлюбі кожен з подружжя може виступати як психотравмуючий фактор. Особливо яскраво це проявляється, якщо один з подружжя стає на заваді у задоволенні потреб, інтересів та намірів іншого. У такій ситуації подружжя стає вже не союзниками і партнерами, а суперниками, і такий стиль суперництва вкрай негативно впливає на психологічний клімат. Проблема сімейного благополуччя пов'язана в першу чергу з тим, наскільки психологічно сумісними виявляються один з одним її члени сім'ї. Але не варто забувати, що кожна родина індивідуальна, шляхи досягнення сприятливого психологічного клімату теж різні, однак завжди базуються на взаємоповазі, можливості поступатися, знаходити компроміси у випадку виникненні різних життєвих незгод.

У кожній родині зазвичай існують певні правила та норми, які визначають, хто і як виконує сімейні функції, тобто визначаються зовнішні (сімейні) та внутрішні (індивідуальні) межі сім'ї. Розподіл ролей у сім'ї є важливим компонентом сімейно-рольової взаємодії, яка являє собою сукупність установок, норм і зразків поведінки, що характеризують одних членів сім'ї в їхньому ставленні до інших її членів.

Значення тієї чи іншої рольової моделі для сім'ї визначається узгодженістю їх рольової взаємодії, ідеалів, очікувань, шлюбно-сімейних домагань. Розходження рольових домагань призводить до збільшення психологічної напруженості в сім'ї, а подібність уявлень про рольову структуру сприяє згуртованості, зняття багатьох побутових конфліктів та підвищенню задоволеності партнерів шлюбом. Розподіл ролей у сім'ї може змінюватися залежно від обставин (наприклад, народження дитини), особливостей професійної кар'єри тощо.

За несприятливого виконання членами сім'ї своїх ролей може виникати психотравмуючий вплив як на їх виконавця, так і на сім'ю в цілому. Певні рольові моделі дозволяють парі більш успішно вирішувати проблеми, справлятися з великою кількістю завдань, внаслідок чого підвищується задоволеність шлюбом.

У шлюбі найчастіше задовольняються сексуальні, духовні, матеріальні потреби подружжя. Найголовнішою і найістотношою є задоволення емоційно-психологічної потреби, яка пов'язана з психологічною структурою і змістом «Я-концепції». Вона включає в себе потребу любити і бути коханим, потребу в почутті власної гідності, усвідомлення цінності і значущості своєї особистості, потреба в довірчому спілкуванні, потреба в психічній підтримки і розуміння. Всі вище зазначені потреби виконують функції, що забезпечують стійкість психічного життя індивіда, до всіх інших життєвих труднощів, дають йому необхідні умови для гармонійної рівноваги психічного життя.

Кожній людині необхідне довірливе, інтимне, емоційно-позитивне, спілкування. Можливість такого спілкування може дати шлюб і сім'я. В таких умовах людина може відкинути усі «маски», відсторонитися від тих соціальних ролей, які вона виконує в суспільному в різних сферах життя. Сімейне спілкування виконує свої особливі функції, які є відмінними від інших видів людського спілкування і підтримують певний компонент задоволеності подружжям шлюбом.

Також задоволеність подружжям взаєминами багато в чому залежить від того, якою мірою кожен із подружжя має почуття радості і задоволення від спільного життя. У разі, коли ті чи інші потреби особистості не задовольняються або задовольняються в неповному обсязі, можуть відбуватися різні порушення у системі життєдіяльності особистості.

Таким чином, взаємне задоволення партнерами своїх основних потреб має позитивний вплив на процес гармонізації міжособистісних відносин. Чітке розуміння сімейних ролей, взаєморозуміння, взаємопідтримка, взаємоповага, взаємна інформованість і спільне проведення сімейного дозвілля можуть служити критеріями шлюбної сумісності партнерів.

Висновки. Сім'я, як найменший суспільний осередок, відіграє велику роль у сучасному суспільстві. Вона є первинною клітиною соціальних груп, класів, які утворюють соціальну структуру будь-якої країни. Життя більшості людей певним чином пов'язане з сім'єю – своєрідним мікросвітом, де переплітаються складні економічні, політичні, психологічні, ідеологічні, фізіологічні та інші стосунки. Будучи залежним від соціально-економічного становища країни, політики та рівня культури, сімейне життя безпосередньо впливає на особистість, а пізніше, через кожного з подружжя, через виховання дітей впливає на стан культури суспільства, національну економіку, політичні події тощо. Тому вивчення сім'ї, шлюбу має важливе теоретичне та практичне значення, є важливою передумовою розуміння багатьох процесів, які відбуваються як в особистісному житті людини, так і в суспільстві.

Міцність та стабільність шлюбу значною мірою залежить від рівня сумісності подружжя. Сумісність являється однією із найбільш складних феноменів соціально-психологічної науки в цілому і психології сім'ї зокрема. Це вагомий фактор стабільності, благополуччя й щастя подружжя. Відповідно до сучасних уявлень сумісність трактується як здатність подружжя узгоджувати свої дії й оптимізувати взаємини в різних видах спільної діяльності. Подружжя сумісність, будучи складним багаторівневим явищем, умовно ділиться на кілька видів, високий рівень представленості яких забезпечує міжособистісну сумісність, тобто взаємне сприйняття партнерів по спілкуванню. Останнє може бути високоефективним та гармонійним, заснованим на оптимальному поєднанні ціннісних орієнтацій, соціальних установок, інтересів, мотивів, потреб, характерів, темпераментів, темпу і ритму психофізіологічних реакцій та інших значимих для міжособистісної взаємодії індивідуально-психологічних характеристик.

Говорячи ж про подружню задоволеність шлюбом, насамперед маємо на увазі суб'єктивне сприйняття людьми кризи призму соціокультурних норм ефективності функціонування сім'ї в плані задоволення їх індивідуальних потреб.

Враховуючи вищезазначені аспекти, доцільними вважаємо подальші ґрунтовні дослідження проблематики подружньої сумісності в контексті вивчення взаємозв'язку та взаємообумовленості її видів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алёшина Ю. Е. Социально-психологические методы исследования супружеских отношений. Спецпрактикум по социальной психологии / Ю. Е. Алёшина, Л. Я. Гозман, Е. М. Дубровская. – М. : Изд-во МГУ, 1987. – 120 с.
2. Бондарчук О. І. Психологія сім'ї : [курс лекцій] / О. І. Бондарчук. – К.: НАУМ, 2001. – 208 с.
3. Гребенников И. В. Основы семейной жизни : [учебное пособие для студентов пед. ин-тов] / И.В.Гребенников. – М. : Просвещение, 1991. – 158 с.
4. Постовий В. Г. Сучасна сім'я і її педагогіка / В. Г. Постовий. – К. : Освіта, 1994. – 64 с.
5. Психологія : [підручник] / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.. – К. : Либідь, 2001. – 560 с.

Резюме. В статті представлений психологічний аналіз особливостей подружньої сумісності, задоволеності браком, ролевих очікувань та притязань в шлюбі.

Ключові слова: сім'я, психологічна сумісність, сексуальна сумісність, сімейно-бутова сумісність, ролеві очікування.

Summary. The article presents a psychological analysis of the characteristics of marital compatibility, marriage satisfaction, role expectations and demands in marriage.

УДК 159.923.2

К.І. ШКАРЛАТЮК

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИ ТРЕНІНГУ ПРОФЕСІЙНОГО САМОФУТУРУВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Резюме. У статті розглядаються основні підходи до створення програми тренінгу професійного самофутурування студентської молоді. Проаналізовано завдання та обґрунтовано вибір методів для роботи зі студентами в рамках тренінгу.

Ключові слова: тренінг, професійне самофутурування, самопроекування, професійний розвиток, антиципація.

Постановка проблеми. Професійна діяльність є наскрізним фактором, що визначає усе життя сучасної людини. Праця дає можливість самореалізації, розкриття своїх потенціалів та задоволення усіх потреб. Фундаментальною умовою професійного розвитку майбутніх фахівців є усвідомлення ними потреби у зміні, перетворенні свого внутрішнього світу та пошуку нових можливостей самоздійснення у професійній діяльності. Іншими словами, мова йде про їхню внутрішню мотивацію та системну дію ціннісних орієнтацій у напрямку підвищення рівня своєї професійної самосвідомості. Проте у реальному освітньому процесі вищої школи домогтися зазначеного означає розв'язати одну з найважливіших психологічних проблем – оптимізувати особистісний розвиток студента як громадянина, професіонала та індивідуальності, - який характеризується особливою роллю процесу антиципації у саморегуляції в навчальній діяльності та у формуванні поглядів і установок щодо саморозвитку важливих якостей для даної професії [4].

Метою статті є проаналізувати завдання та обґрунтувати методи тренінгу професійного самофутурування студентської молоді.

Виклад основного матеріалу. Формування професійних прогнозів майбутніми фахівцями є невід'ємною складовою становлення їх професійного досвіду. Коли йдеться про елементи нечіткого уявлення про професійну діяльність, які визначають рівень функціональної невідповідності особистості та професійних вимог, то саме така функціональна невідповідність стає предметом корекційного впливу [1].

Виходячи із запропонованої Ж.П.Вірною класифікації альтернативних варіантів формування професійного досвіду особистості, адекватними є такі процеси корекційної регуляції, які спрямовані на організацію такої професійної активності, яка забезпечувала б особистісну стратегію поведінки, перегляд життєво важливих орієнтирів та пошук принципово нового знання. До того ж така активність людини повинна бути пов'язана як із зміною конкретно професійних, так й соціально, морально-етичних норм поведінки та діяльності, вироблених та прийнятих особистістю. Таким альтернативним варіантом формування професійного досвіду є регуляційний механізм особистісно-нормативних змін [5].

Широкого розповсюдження у всьому світі протягом декількох останніх десятиліть отримали різні системи, засоби і прийоми психокорекційного впливу на людей, фізично здорових, але таких, що потребують психологічної підтримки [10]. Професійна психологія також виявилася тією сферою, на яку були розповсюджені психокорекційні методи, в силу актуальності розвитку професійного цілепокладання, комунікативності, рефлексії, попередження та розв'язання конфліктів тощо [11].

Так, на фоні класичних підходів психологічної корекції (психоаналіз, психосинтез, поведінковий, діяльнісний, когнітивний, екзистенційно-гуманістичний, гештальтпсихологічний, психодрама, трансперсональний, тілесно-орієнтований) у професійній психології все більшої уваги заслуговує акмеологічний підхід, в якому розкриваються закономірності, механізми і практичні способи досягнення найвищого рівня досконалості людини і професійного розвитку.

Максимально можливий рівень професійної майстерності, реалізація творчого потенціалу і повне розкриття здібностей, досягнення вищого рівня духовного розвитку кожною людиною є її значущою ціллю в житті [2].

З погляду акмеологічного підходу щодо самореалізації та специфіки професійного становлення фахівців слід зазначити, що серед важливих особливостей, які визначають специфіку розгляду системи антиципації, є певна психологічна компетентність як компонент майбутньої професійної компетентності. З цієї точки зору при розгляді проблеми формування професійних прогнозів майбутніх фахівців ставиться акцент на можливостях аутопсихологічної діяльності в структурі процесу антиципації, що визначається як психологічна діяльність, яка виникає через зворотні зв'язки проявів антиципації і впливає на якість процесу антиципації та розвиток системи антиципації.